

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА

КАФЕДРА ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК

Галузь знань 02 «Культура і мистецтво»

Спеціальність 022 «Дизайн»

Освітній рівень – перший (бакалаврський)

ІНСТИТУТ МИСТЕЦТВ

2016 – 2017 навчальний рік

Розподіл годин звірено з робочим навчальним планом. Структура типова.
Заступник директора з науково - методичної та навчальної роботи

Начальник відділу
моніторингу якості освіти

Програма № 0042177

(підпис) (прізвище, ініціал)

А.О.Таранник

Робоча програма навчальної дисципліни «Академічний рисунок» для студентів спеціальності 022 «Дизайн».

Розробник: Прохорова Наталія Анатоліївна, старший викладач кафедри образотворчого мистецтва Київського університету імені Бориса Грінченка

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри образотворчого мистецтва Інституту мистецтв

Протокол від «11» січня 2017 року № 6

Завідувач кафедри образотворчого мистецтва

Ю.В.Романенкова

(підпис)

© _____, 2017 рік
© _____, 2017 рік

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	4
Структура програми навчальної дисципліни	
1. Опис предмета навчальної дисципліни.....	8
II. Тематичний план навчальної дисципліни.....	8
III. Програма.....	9
<i>Змістовний модуль 1. Зображення форм рослинного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка.....</i>	<i>9</i>
Плани практичних занять	9
<i>Змістовний модуль 2. Зображення форм тваринного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка .....</i>	<i>11</i>
IV. Система поточного та підсумкового контролю знань	13
V. Методи навчання	15
VI. Методичне забезпечення курсу.....	15
VII. Матеріально-технічне забезпечення дисципліни.....	15
VIII. Рекомендована література.....	16
IX. Навчально-методична карта дисципліни	17

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Робоча навчальна програма з дисципліни «Академічний рисунок» є нормативним документом Київського університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою образотворчого мистецтва на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено відповідно до Тимчасового положення про організацію освітнього процесу в Київському університеті імені Бориса Грінченка (Наказ від 27.02.2015 р. № 60). Програма визначає обсяги знань, вмінь та навичок, які повинен опанувати бакалавр відповідно до вимог освітньо-кваліфікаційної характеристики, алгоритму засвоєння навчального матеріалу дисципліни «Академічний рисунок», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

Мета курсу – професійна підготовка фахівця з високим рівнем художньої майстерності для самостійного творчого вирішення завдань художньо-графічної діяльності.

Завдання курсу - набуття базових знань з дисципліни «Академічний рисунок», ознайомлення з основними напрямками розвитку науки з дисципліни «Академічний рисунок» у вивченні методів і методики роботи зі студентами, формування цілісного бачення і уявлення, розвиток художнього смаку і навичок в роботі над творчими завданнями.

У результаті вивчення навчальної дисципліни відповідно до профілю програми бакалавра дизайну формуються загальні та фахові компетентності.

Загальні компетентності: (Світоглядна, громадська, комунікативна, інформаційна, науково-дослідницька, самоосвітня);

Фахові компетентності:

- здатність використовувати у практичній діяльності досвід світової та вітчизняної шкіл з образотворчого мистецтва, методів та авторських прийомів провідних художників;
- володіння навичками візуального сприйняття і створення композицій, відтворення їх на полотні (папір чи інша площина) для зображення задуманого.

Результати навчання (Знання, практичні навички та вміння)

Знання: різноманітних прийомів, методів роботи над творчими завданнями з використанням особливостей національних традицій школи образотворчого мистецтва.

Практичні навички і вміння:

Уміння створювати атмосферу творчого підходу для роботи над завданням, використовуючи при цьому класичні зразки. Уміння аналізувати, визначати технічні прийоми виконання завдання та методичні прийоми наочного пояснення завдання.

Програмні результати навчання.

Готовність до фахової діяльності в галузі дизайну.

Здатність до науково-дослідницької діяльності у сфері мистецької діяльності.

Мисленнєва активність, творчий підхід у вирішенні нестандартних завдань.

Прагнення до особистісно-професійного лідерства та успіху.

Форма контролю: поточні оцінки за виконання практичних завдань.
По завершенню семестру – екзамен.

Вказані в програмі навчально-практичні завдання необхідно розглядати як обов'язковий мінімум. Навчально-творчі завдання мають варіативний характер. Залежно від рівня підготовки студентів можна змінювати тематику завдань, а також визначати кількість годин на вивчення кожної теми. При цьому важливо зберігати дидактичні засади навчання. Практичні завдання

потрібно орієнтувати на розвиток творчих здібностей студентів у процесі цілеспрямованого засвоєння прийомів, способів зображення та художньої системи.

Основою викладання курсу є виконання академічних постановок з натури, та короткочасних начерків. Кожне наступне завдання ускладнюється по зростаючій за методом послідовного засвоєння закономірностей системи навчання.

Структура програми поєднує такі основні напрями діяльності:

- Теоретичну підготовку з основ рисунка.
- Практичну роботу /навчальні завдання, начерки, замальовки, та творчі роботи.
- Навчально-творчу діяльність під час виконання самостійних робіт, а також під час проходження пленерної практики.
- Самостійну роботу студентів, створення творчої роботи.

Пріоритетним у навчанні рисунка є творчий підхід педагога, зумовлений художнім методом та методично обґрунтований.

Викладання рисунка зобов'язує впроваджувати дидактичний принцип навчання, приділяти важливу увагу культурі навчання-пізнання й головного принципу дидактики художньої педагогіки – принципу наочного навчання.

Головні вимоги, які ставляться до рисунків – це реальне, правдиве зображення натури. Рисунки мають бути без помилок, виконані на високому професійному рівні реалістичного рисунка.

початковим, на ньому вивчають По завершенні курсу студент володіє знаннями та навичками, володіє майстерністю в зображенні рослинного і тваринного світу.

Після завершення семестру студент повинен:

- володіти знаннями та практичними навичками в рисунку предметного, рослинного і тваринного світу, побудови предметів на площині та у просторі;

- легко орієнтуватись в теоретичних і методичних питаннях наочності і навчання, знати і володіти цими важливими засобами, які сприяють засвоєнню та закріпленню навчального матеріалу.

Зміст програми передбачає методичне забезпечення процесу навчання рисунка, практичного опанування художньо-образної системи відображення предметних форм та явищ реального світу.

Основною умовою засвоєння навчального матеріалу предмета є виконання повного обсягу практичних завдань, вивчення теоретичного матеріалу, здійснення самостійної роботи студентів.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК»

1. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<i>Обсяг, найменування показників</i>	<i>Галузь, спеціальність, освітній рівень</i>	<i>Характеристика навчальної програми</i>
Кількість кредитів: 2 Кількість модулів: 2 Кількість змістових модулів: 2 Загальна кількість годин: 60 год.	Шифр та назва галузі знань 02 «Культура і мистецтво» Шифр та назва спеціальності 022 «Дизайн» Освітній рівень - перший (бакалаврський)	Нормативна Рік підготовки – 1-й Семестр – 2 Аудиторних занять 28 год., з них: лекцій: 2 год. практичні заняття: 26 год. Модульний контроль: 2 год. Семестровий контроль: 30 год. Форма контролю: екзамен

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин						
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Самостійна робота	Модульний контроль	Семестровий контроль
Змістовий модуль 1. Зображення форм рослинного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка								
1.	Зображення форм рослинного світу. Пейзаж. Зображення форм тваринного світу. Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні	2	2	2				
2.	Рисунок інтер'єра конструктивним методом	4	4		4			
3.	Натюрморт з вазоном	6	6		6			
4.	Начерки різних видів дерев	4	4		4			
Разом		17	14	2	14		1	
Змістовий модуль 2. Зображення форм тваринного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка								
5.	Рисунок опудала птаха	4	4		4			
6.	Натюрморт з опудалом качки	8	8		8			
Разом		13	28		12		1	
Разом за навчальним планом		60	28	2	26		2	30

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ I. ЗОБРАЖЕННЯ ФОРМ РОСЛИННОГО СВІТУ. ВИВЧЕННЯ ГРАМОТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ТА ЗАВЕРШЕННІ РИСУНКА

Лекція. Зображення форм рослинного світу. Пейзаж. Зображення форм тваринного світу. Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні (2 год.)

Аналіз робіт відомих майстрів. Методичні положення по вивченню різних форм рослинного світу. Пейзаж як жанр образотворчого мистецтва. Художники – пейзажисти. Методи перспективних зображень пейзажу. Вибір точки зору.

Анімалістичний жанр в образотворчому мистецтві. Художники-анімалісти. Методичні положення щодо зображення форм тваринного світу. Анатомічно-конструктивна побудова птахів та тварин.

Інтер'єр як твір образотворчого мистецтва. Аналіз провідних майстрів образотворчого мистецтва. Засвоєння основних закономірностей перспективної побудови простору. Методи побудови інтер'єра. Архітектурний рисунок. Вибір точки зору в інтер'єрі для передачі характеру приміщення. Композиція. Просторове рішення.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2]

ПЛАНІ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Заняття 2. Рисунок інтер'єра конструктивним методом (4 год.)

Формат А-3. Графітний олівець

Постановка: нескладний інтер'єр з архітектурною деталлю.

Мета: вчитись будувати інтер'єр у фронтальній чи кутовій проекції.

Завдання: рисунок інтер'єра виконати прозорим, з чіткою конструктивною побудовою та просторовим вирішенням.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші.
Зв'язок окремих елементів між собою. Побудова зображення за правилами перспективи 2 год.

2 етап роботи: конструктивна побудова рисунка з виявленням перших планів 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]
додаткова [1,2]

Заняття 3. Натюрморт з вазоном (6 год.)

Формат А-2. Графітний олівець.

Постановка: 2 – 3 предмети з різною фактурою поверхні, з головним композиційним центром – вазоном.

Мета: вчитись рисунку рослин, удосконалення майстерності в передачі фактури поверхні.

Завдання: виконати творчу композицію в поєднанні живої рослини з предметами домашнього вжитку. Вирішити світлотональні переходи.

1 етап роботи: композиція рисунка, розміщення зображення на аркуші.
Просторове розташування предметів. Побудова зображення за правилами перспективи 2 год.

2 етап роботи: виявлення об'єму предметів за допомогою світлотіні 2 год.

3 етап роботи: детальна проробка форми, головним чином ближнього плану 2 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]
додаткова [1,2]

Заняття 4. Начерки різних видів дерев (4 год.)

Формат А-2. М'який матеріал.

Постановка: різні форми дерев, їх крони, гілки, стовбури, кущі та ін.

Мета: вчитись зображенню рослинного світу, проводити аналіз конструкції на рослинах, володіти технікою м'яких матеріалів.

Завдання: на невеличких аркушах паперу зробити начерки різних порід дерев та рослин. (10 начерків).

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2]

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ II. ЗОБРАЖЕННЯ ФОРМ ТВАРИННОГО СВІТУ. ВИВЧЕННЯ ГРАМОТНОГО ВИКОРИСТАННЯ ГРАФІЧНИХ МАТЕРІАЛІВ ПРИ МОДЕЛЮВАННІ ТА ЗАВЕРШЕННІ РИСУНКА

Заняття 5. Рисунок опудала птаха (4 год.)

Формат А-2. Туш, перо.

Постановка: опудало птаха на тлі неяскових драперій.

Мета: опанування нової графічної техніки-туш, перо, в передачі фактури поверхні.

Завдання: зрозуміти і передати «портрет» птаха. Знайти пропорційні співвідношення частин, світлотіньові переходи, «велику форму».

1 етап роботи: розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування зображення птаха. Виразність натури 1 год.

2 етап роботи: конструктивний аналіз форми птаха та його побудова 1 год.

3 етап роботи: передача фактури поверхні за допомогою легкої світлотіні 1 год.

4 етап роботи: етап узагальнення, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота 1 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2]

Заняття 6. Натюрморт з опудалом качки (8 год.)

Формат А-2. Графітний олівець.

Постановка: опудало качки на тлі неяскових драперій.

Мета: засвоєння технічних прийомів в майстерності олівцем.

Завдання: побудувати опудало качки з перспективним розташуванням на тлі неясних драперій, показати чисте володіння штрихом.

1 етап роботи: розміщення зображення на аркуші. Просторове розташування предметів натюрморту. Конструктивна побудова 2 год.

2 етап роботи: : конструктивний аналіз форми качки та його побудова 2 год.

3 етап роботи: передача фактури поверхні. Світлотіньове рішення 2 год.

3 етап роботи: деталізована прорисовка зображення 1 год.

4 етап роботи: етап узагальнення, використовуючи прийом «широкого бачення» коректується уся попередня робота 1 год.

Література: основна [1,2,3,4,5]

додаткова [1,2]

IV. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення бакалаврів із дисципліни «Академічний рисунок» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. X), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення подано у таблицях 4.1. – 4.3.

Таблиця 4.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Максимальна кількість балів	Одиниць	Всього
1	Відвідування лекцій	1	1	1
2	Відвідування практичних занять	1	13	13
3	Робота на практичному занятті	10	5	50
6	МКР	25	2	50
Підсумковий рейтинговий бал				114

Таблиця 4.2

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота								Кількість балів без урахування коефіцієнта	Коефіцієнт	Кількість балів з урахуванням коефіцієнта	Екзамен	Сума
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2								
T1	T2	T3	T4	МКР	T5	T6	МКР					
1	12	13	12	25	12	14	25	114	1,9	60	40	100

Порядок переведення рейтингових показників успішності

Рейтингова оцінка	Оцінка за шкалою Університету	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на практичних заняттях, модульну контрольну роботу.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, залежить від дотримання таких вимог:

- ✓ своєчасність виконання навчальних завдань;
- ✓ повний обсяг їх виконання;
- ✓ якість виконання навчальних завдань;
- ✓ самостійність виконання;
- ✓ творчий підхід у виконанні завдань;
- ✓ ініціативність у навчальній діяльності.

V. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- *Практичні:* вправи, начерки, замальовки, рисунки, етюди.

2) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

3) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів: з книгою, з репродукціями творів; з використанням рекомендованих та обраних самостійно художніх матеріалів та інструментів; виконання індивідуальних навчальних проектів.

VI. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- ✓ робоча навчальна програма;
- ✓ засоби підсумкового контролю перегляд
- ✓ Методичний фонд.
- ✓ Роботи студентів з фонду.

VII. МАТЕРІАЛЬНО-ТЕХНІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

- ✓ Аудиторії, розраховані на роботу 12-15 студентів одночасно, на кожного розраховується по 2 кв. м.
- ✓ Мольберти в комплекті для роботи студентів з натури .
- ✓ Планшети зазначеного формату.
- ✓ Софіти для освітлення натурних постановок.
- ✓ Підставки різних конструкцій і розмірів для натурних постановок.
- ✓ Предмети і драперії натюрмортного фонду.

VIII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна:

1. Ли Н. Г. Основы учебного академического рисунка: учебник для студ. высш. уч. завед. / Н. Г. Ли. – М.: Эксмо, 2008. - 478 с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/2659/>)
2. Ломоносова М. Т. Графика и живопись. Учеб. пособие / М.Т. Ломоносова. – М.: ООО «Издательство Астрель» ООО «Издательство АСТ.» 2003. – 202, [6] с. ил. . (Наявний в бібліотеці Університету в 3-х примірниках).
3. Фрэнкс Д. Рисунок карандашом / Джин Фрэнкс; пер. с англ. Е. Ильиной. – М.: АСТ: Астель, 2007. – 63 [1] с.: ил. (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/1137/>)
4. Чиварди Д. Рисунок. Художественный образ в анатомическом рисовании / Д. Чиварди. – М.: Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. – 168 с., илл. (Серия «Классическая библиотека художника») (Наявний в електронному репозиторії Університету: <http://elib.kubg.edu.ua/3259/>).
5. Шерезов Е. В. Основы композиции; Учеб. пособие для студентов пед. ин-тов по спец. № 2109 «Черчение, рисование и труд» / Е.В. Шерезов. – М.: Просвещение, 1979. – 303с., ил. (Наявний в бібліотеці Університету в 6-ти примірниках).

Додаткова

1. Ятченко Ю. М. Мистецтво рисунка / Ю. М. Ятченко. – К.: НАУ, 2005. – 60 с.
2. Норлинг Э. Объемный рисунок и перспектива / Э Норлинг; пер. М. Авдониной. – М.: Изд-во Эксмо, 2004. – 160 с., ил.

IX. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «АКАДЕМІЧНИЙ РИСУНОК»

Разом: 60 год., лекції – 2 год., практичні заняття – 26 год.,
модульний контроль – 2 год., семестровий контроль – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I			Змістовий модуль II	
Назва модуля	Зображення форм рослинного світу. Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка			Зображення форм тваринного світу . Вивчення грамотного використання графічних матеріалів при моделюванні та завершенні рисунка	
Кількість балів за модуль	63 бали			51 бал	
Теми лекцій	Зображення форм рослинного світу. Пейзаж. Зображення форм тваринного світу. Загальні принципи перспективної побудови простору та світлотіні (1 бал)				
Теми практичних занять	Рисунок інтер'єра конструктивним методом (2 бали за відвідування, 10 балів за роботу)	Натюрморт з вазоном (3 бали за відвідування, 10 балів за роботу)	Начерки різних видів дерев (2 бали за відвідування, 10 балів за роботу)	Рисунок опудала птаха (2 бали за відвідування, 10 балів за роботу)	Натюрморт з опудалом качки. (4 бали за відвідування, 10 балів за роботу)
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота № 1 <i>(25 балів)</i>			Модульна контрольна робота № 2 <i>(25 балів)</i>	
Підсумковий рейтинговий бал	114 бали (коефіцієнт успішності: $114 \div 60 = 1,9$)				
Форма підсумкового контролю	Екзамен – 40 балів				